

Delegering inom läkemedelshantering

Syfte

Förtydligande kring delegering inom läkemedelshantering.

Omfattning

Medarbetare inom Folktandvården i Kalmar län.

Rutin

Vid kvalitetsuppföljningen av läkemedelshantering inom Folktandvården 2021 framkom att klinikerna svarade att det förekom handräckning inom läkemedelshanteringen. Svaret som klinikerna angav kan vara en missuppfattning men LPO (Lokalt regionalt programområde) vill göra ett förtydligande.

När legitimerad personal lämnar över arbetsuppgifter kan det vara handräckning eller delegering, detta beror på vad som lämnas över.

Lämnar en tandläkare över utförande av en compositlagning (efter borrhning) till en tandsköterska räknas detta som handräckning, det vill säga man anser att tandsköterskan inte själv fattar ett beslut utan utför vad tandläkaren har bett om.

När det gäller läkemedelshantering är det annorlunda, just eftersom det avser läkemedel. Då ska det finnas ett skriftligt delegeringskontrakt som gäller 1 år och som därefter ska förnyas.

Studenter, praktikanter eller lärlingar ska även de ha ett skriftligt delegeringskontrakt på injektion och blandning av Dakins-lösning, eftersom det räknas som läkemedel.

Delegeringskontrakt finns på intranätet.

Regelverken vi har att förhålla oss till inom tandvården

1) SOSFS1997:14

Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård. Handlar om formell och reell kompetens. Tandläkare har formell kompetens att lägga injektion. När en tandsköterska har gått färdigt utbildning har de reell kompetens att lägga injektion.

2) SOSFS 2002:12

Socialstyrelsens föreskrifter om delegering inom tandvården. Följande kan inte delegeras:

- diagnostik och terapiplanering,
- ingrepp i tandpulpan, rotkanal eller tandens hårdvävnader,

- kirurgiska ingrepp, läknings kontroller efter kirurgiska ingrepp,
- lokal anestesi genom ledningsblockad, t.ex. mandibularanestesi, och
- avlägsnande av hårda och mjuka beläggningar i tandköttsficka

3) Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården? Handbok 2015:06.

”Delegering behövs därför oftast inte för att fördela en arbetsuppgift. Många medicinska arbetsuppgifter kan t.ex. fördelas till hälso- och sjukvårdspersonal utan legitimation utan att reglerna om delegering ska tillämpas”.

4) HSLF-FS 2017:37 9 kap. Delegering av iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel

1 § Iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel får delegeras inom hälso- och sjukvården med undantag för ambulanssjukvården.

Behörighet att delegera

2 § Endast läkare, tandläkare och sjuksköterskor får delegera iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel till någon annan.

God och säker vård

3 § Av 6 kap. 3 § patientsäkerhetslagen (2010:659) framgår att

1. Hälso- och sjukvårdspersonal endast får delegera en arbetsuppgift till någon annan när det är förenligt med en god och säker vård av patienten, och
2. Den som delegerar en arbetsuppgift till någon annan ansvarar för att han eller hon har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

Lokala riktlinjer för läkemedelshantering för Folktandvården 2021/22

Delegering

Delegering av ordination av läkemedel är aldrig tillåtet.

Delegering av iordningställande, administrering och/eller överlämnande av läkemedel får göras av läkare, tandläkare eller sjuksköterska, förutsatt att

- den inte görs av organisatoriska eller ekonomiska skäl, t.ex. för att lösa personalbrist
- god och säker vård upprätthålls
- den som delegerar är såväl reellt som formellt kompetent för uppgiften själv
- den endast görs till den som har bedömts vara lämplig för uppdraget genom sin kompetens, noggrannhet och erfarenhet
- den sker restriktivt
- uppgiften är tydligt definierad och bedöms lämplig att delegera
- den är personlig
- den är skriftlig

- den omprövas/följs upp regelbundet
- den i övrigt sker enligt gällande delegeringsförfattningar

Utöver ovanstående förutsättningar ska det i klinikens rutin för läkemedelshantering finnas tydligt beskrivet vad som får delegeras och vilken reell kunskap som krävs hos mottagaren. Dessa kunskaper ska vara dokumenterade. Lokal utbildning utifrån aktuell arbetsuppgift bör kompletteras med SKR:s webbutbildning ”Jobba säkert med läkemedel”.

Man kan aldrig bli skyldig att delegera, inte heller att ta emot delegering.

I händelse av att den som delegerat slutar på kliniken upphör delegeringen, liksom om den som mottagit delegering slutar.

Handräckning/assistans

Socialstyrelsen har klargjort att handräckning inte längre är tillåtet inom läkemedelshantering.

Vid behov av icke-behörig personal för att iordningsställa/administrera läkemedel krävs delegering, vilken upprättas skriftligt i förväg.

Observera att för hantering av Midazolam gäller följande enligt våra lokala riktlinjer:

- Ordinationen av midazolam kan inte delegeras.
- Iordningsställande av läkemedelsdos med midazolam skall utföras av behandlande tandläkare.
- Om läkemedlet tillförs patienten av annan än tandläkare krävs formellt delegeringsförfarande.

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2024-01-15	Tagit bort inaktuella länkar	Ulrika Dahl